

28.

foglalkozás

Tantervi vonatkozás

Az emberi szervezet felépítése, működése, a testi-lelki egészség: A test fő részeinek és szerveinek felismerése. A mozgás és a fizikai, szellemi teljesítőképesség összefüggései.

Kulcsszavak

csont, csontváz, izom, izomzat, vázizom, inak, ízület, anyag tartás, gerincferdülés, lúdtalp, testmozgás

Természettudományos megismerési módszerek

megfigyelés, leírás, mérés

Fejlesztett készségek, attitűdök

Egészségtudatos életmódra nevelés. Személyiségfejlesztés.

Mit készítsék elő?

füzet, íróeszköz, ping-ponglabda, gumilabda, bűgócsiga, laptop, projektor, A3-as papírok, színes filcek, gyurmaragasztó

Mit akarunk elérni?

Ráhangolódás a témára. A mozgás mint fizikai jelenség és mint biológiai folyamat megértése.

Mit fogunk csinálni?

Közös verselemzés, közös beszélgetés. Mozgások megfigyelése és leírása.

Mi mozgat minket?

(TERMÉSZETTUDOMÁNY, BIOLÓGIA, TESTNEVELÉS ÉS SPORT, MAGYAR IRODALOM)

„...és állhatatossággal fussuk meg az előttünk levő pályát.”
Zsid 12,1

Miről szól ez a tanegység?

Az ember testfelépítését ismerjük meg, fókuszban a mozgással.

Áttekintő vázlat

28.1. Mi mozgat minket?	45 perc
28.2. Tornázzunk!	25 perc
28.3. Mozogj és gondolkodj!	20 perc
Összesen	90 perc

Előkészületek

A foglalkozás torna részének előkészítése: előzetes feladatösszeállítással.

A foglalkozáshoz szükséges kellékek és mellékletek előkészítése.

FELADATOK LEÍRÁSA

28.1. Mi mozgat minket?

45
perc

Déli felhők

Olvassuk fel Weöres Sándor: *Déli felhők* című versét **(28.1.1. melléklet)**!

A gyerekek feladata, hogy gyűjtsék össze, hányféle mozgást ír le a vers!

Beszéljük meg!

Példák a versből:

- utazás („törött kordén utazik...”)
- körmozgás („gördül sok keréken”)
- futás („csak egy hétig futkoshatna...”)
- egyenes irányú mozgás („hol nyúl szalad”)

Mire van szükségünk ehhez a feladathoz?
füzet, íróeszköz, pingponglabda, gumilabda, bűgőcsiga, laptop, projektor

Mellékletek

28.1.1. Déli felhők
28.1.2. A ló mozgásformái
28.1.3. A mozgás szervrendszere

Feladat forrása: <http://geogo.elte.hu/segedanyagok/tankonyvek/49-a-termeszetismeret-tanitasa-es-tanulasa>; 134.oldal

Mozogjunk

A tanulók a foglalkozás első részében különféle mozgásokat figyelnek meg gyakorlatban, vagy kivetített képek, animációk segítségével, és szavakba foglalják a testek helyzetváltozását.

Figyeljék meg, mikor változik meg a vizsgált test mozgásállapota, miben nyilvánul meg! Kezdjék el kutatni, hogy mi lehet a mozgásállapot megváltozásának az oka!

Példák a mozgások megfigyelésére:

- pattogó gumilabda (visszatérő haladó mozgás)
- guruló pingponglabda
- a ló mozgásformái (**28.1.2. melléklet**: kép és animáció)
- bűgőcsiga (körmozgás)

Megfigyelési szempontok a mozgások megfigyeléséhez:

- Mi mozog?
- Honnan hova mozog a test?
- Mikor változik meg a mozgó test állapota?
- Hogyan változik meg a mozgó test állapota?
- Mi lehet a mozgásállapot-változás oka?
- Milyen mozgásfázisokat tudunk elkülöníteni?
- Milyen irányban változott meg a mozgás?
- Változott-e a mozgó test sebessége? Ha igen, hogyan? (pl. *lassult, gyorsult*)

Izomerő

Közös beszélgetéssel készítsünk vázlatot a táblára és a füzetbe az emberi mozgás szervrendszeréről! Közben vetítsük ki a mozgás szervrendszerét bemutató mellékletet! (**28.1.3. melléklet**)

Javasolt vázlatpontok:

- Az emberi mozgás szervrendszerét a csontok és az izmok adják.
- A csontokat (206 csont) a rájuk (inakkal) tapadó ún. vázizmok mozgatják. (Harántcsíkt izmokból épülnek fel.)
- A csontváz meghatározza testünk alakját és méretét. (+ védi belső szerveinket, tartja a testet)
- A csontok ízületekkel kapcsolódnak egymáshoz.
- Az izmokat edzéssel, helyes táplálkozással lehet növelni.

28.2. Tornázzunk!

Mit akarunk elérni?
A gyerekek mozognak!

Mit fogunk csinálni?
Tornázni.

Ebben a részben valóban tornázni fogunk!

Ki-ki a maga vérmérséklete alapján állítson össze egy kb. 10 perces tornagyakorlatot, ami a tanteremben is megvalósítható. Ehhez érdemes szakkönyvekben vagy az interneten is keresni ötleteket!

A torna után feltétlenül igyanak a gyerekek!

Beszélgessünk a gyerekekkel a tornáról!

- Hogyan érzik magukat most?
- Melyik feladat/mozgásforma tetszett nekik a legjobban? (pl. ugrálás, egy helyben futás, forgás, guggolás, stb.)
- Mit tapasztaltak a testükön a különféle mozgásformák közben? (pl. légzés, szívdobogás, izomfeszülés)
- Válasszák ki az egyik mozgásformát, és minél pontosabban írják azt le a füzetükbe!
- Mi segíti az ember testének mozgását? (merevítés-gerincoszlop; izomzat – erőforrás)

28.3. Mozogj és gondolkodj!

Mit akarunk elérni?
Ráhangolódás a következő témakörre. Az ember fő testrészei.

Mit fogunk csinálni?
Közös beszélgetés, gondolattérkép készítése.

Mire van szükségünk ehhez a feladathoz?
füzet, íróeszköz, A3-as papírok, színes filcek, gyurmaragasztó

A foglalkozás végén a gyerekek figyelmét önmagukra irányítjuk. Fontos, hogy serdülőkorukban és később egész életükben figyelmet fordítsanak a rendszeres testmozgásra!

A mozgás öröme

Kérdezzük meg a gyerekektől, hogy:

- Ki szokott rendszeresen sportolni?
- Ki jár egyesületbe?
- Kinek mi a kedvenc sportja?
- Ki miért szeret sportolni?
- Ki miért nem szeret sportolni?
- Hetente ki hány órát tölt sportolással?

Most kérjük meg a gyerekeket, hogy gondoljanak egy sportolással kapcsolatos pozitív élményükre!

- Mindenki saját füzetébe készítsen egy gondolattérképet arról, hogy milyen pozitív hatásai vannak a testmozgásnak!
- Beszéljük meg a válaszokat!

Sport nélkül

Beszéljük meg a gyerekekkel a leggyakoribb, a mozgás hiányából fakadó szervrendszeri betegségeket!

- testtartási hibák: hanyag tartás, gerincferdülés
- lúdtalp, bokasüllyedés

Az órát közös értékeléssel zárjuk!

Otthoni feladat

Edzésterv összeállítása

A gyerekek képzeljék el, hogy egy sportolót készítenek fel egy világbajnokságra! A sportágot ők választják ki. Gondolják végig, hogy milyen elemeket kell tartalmaznia egy edzésnek abban a sportágban, esetleg milyen izmokat vagy készségeket kell fejleszteni! Az edzéstervet be is mutathatják, a terv elemeinek választását meg is indokolhatják.

Felhasznált és ajánlott irodalom

- Mozogj az egészségedért!
https://www.nkp.hu/tankonyv/termesztudomany_5_nat2020/lecke_08_002
- Osztálytermi tartásjavító gyakorlatok:
<https://www.youtube.com/watch?v=ZslW5kimFuk>
- Tantermi testnevelés alsó tagozatban:
http://acta.bibl.u-szeged.hu/25513/1/modszertani_002_001_061-072.pdf
- Természetismeret tanítása: 4. fejezet: Mozgás <http://geogo.elte.hu/segedanyagok/tankonyvek/49-a-termeszetismeret-tanitasa-es-tanulasa>
- A mozgó ló: https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/7/73/The_Horse_in_Motion.jpg/1024px-The_Horse_in_Motion.jpg
- A ló mozgásformái animáció: https://hu.wikipedia.org/wiki/A_l%C3%B3_mozg%C3%A1sform%C3%A1i#/media/F%C3%A1jl:Muybridge_horse_walking_animated.gif
- Az izmok működése: https://www.nkp.hu/tankonyv/biologia_8/lecke_02_010